

Datum: 2016-10-10
Dokumenttyp: Yttrande
Diarienummer: 2016/0168
Er referens: Ku2016/01778/DISK
Handläggare: Hans von Axelson

Kulturdepartement
103 33 Stockholm

Remissvar på departementspromemorian Utvidgat skydd mot diskriminering (Ds 2016:26)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

I promemorian föreslås ett borttagande av undantaget i diskrimineringslagen (2008:567) för företag med färre än tio arbetstagare från förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet inom området varor och tjänster.

- MFD delar de bedömningar som görs i promemorian och stödjer förslaget.
- MFD uppmärksammar att Kommittén för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i sin första granskning har kritiserat Sverige för undantaget, som nu föreslås tas bort.
- MFD anser att ett ytterligare motiv för att ta bort undantaget är att förekomsten av undantaget leder till att det i praktiken är tillåtet att inte ens genomföra mycket enkla åtgärder för att säkerställa människors delaktighet och jämlikhet.
- MFD anser att det bör förtydligas att rekvisitet för skälighetsbedömning som avser varaktigheten och omfattningen av en persons relation till verksamhetsutövaren inte har relevans för diskrimineringsförbudet för tillhandahållande av varor och tjänster.
- MFD erinrar om sitt förslag till regeringen att ansvars- och finansieringsprincipen ska gälla som utgångspunkt för samhällets insatser i genomförande av funktionshinderspolitiken slås fast av riksdagen.

3.2.1 Även små företag inom området varor och tjänster ska omfattas av förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet

MFD delar de bedömningar som görs i promemorian och stödjer förslaget att undantaget från förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet inom området varor och tjänster för företag som sysselsätter färre än 10 arbetstagare tas bort från 2 kap. 12 c § diskrimineringslagen (2008:567).

Vid sidan av bedömningen i promemorian vill MFD tillägga att Kommittén för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, nedan kallad Kommittén, har kritiserat Sverige för att undanta mindre företag från diskrimineringsformen bristande tillgänglighet. Genom att genomföra förslaget har Sverige svarat upp på den kritiken.

Sedan förarbetena till diskrimineringsformen bristande tillgänglighet utarbetades har Kommittén gett ut en allmän kommentar nr. 2 om tillgänglighet för att förtydliga vad som avses med tillgänglighet. Den slår fast att tillgänglighet är en nödvändig förutsättning för att personer med funktionsnedsättning jämlikt ska kunna delta fullt ut i samhället och kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter och friheter. Skyldigheten för staterna att införa diskrimineringskydd som omfattar skäliga åtgärder för tillgänglighet betonas.

MFD anser att ett ytterligare motiv för att ta bort undantaget är att det i praktiken innebär att det är tillåtet för ett mindre företag att inte ens genomföra mycket enkla åtgärder för en persons möjlighet att ta del av en vara eller tjänst. Det kan gälla att förklara något eller hjälpa till att flytta en bricka med mat etc. MFD anser att denna brist i skyddet inte svarar mot Sveriges åtaganden för mänskliga rättigheter såsom de förtydligas i Kommitténs allmänna kommentar nr. 2 om tillgänglighet.

3.2.2 Skälighetsbedömningen

En del i skälighetsbedömningen gäller varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, nedan kallat varaktighetsrekvisitet. MFD kan konstatera att promemorian endast nämner varaktighetsrekvisitet generellt men att det inte finns med någon beskrivning av vad det skulle innebära för diskrimineringsförbudet för den som tillhandahåller varor och tjänster. Detta borde vara självklart eftersom det inte går att skapa någon relation med någon om utbudet är otillgängligt. Enligt MFD:s mening framgår det av förarbetena att det endast är när den enskilde har någon form av relation till verksamhetsutövaren som varaktighetsrekvisitet ska beaktas och då till fördel för den enskilde. Det kan exempelvis vara skäligt att ställa större krav på tillgänglighet för en som är fast anställd framför en som är tillfälligt anställd etc. MFD har erfarit att det råder delade meningar om varaktighetsrekvisitet har betydelse för skälighets-

bedömningen vid bristande tillgänglighet när varor och tjänster tillhandahålls och föreslår därför att det förtydligas att varaktighetsrekvisitet inte har sådan relevans.

5. Konsekvensanalys

En viktig utgångspunkt för bl.a. diskrimineringskyddet mot bristande tillgänglighet och insatser generellt inom funktionshinderspolitiken är ansvars- och finansieringsprincipen. MFD har därför i avrapporteringen av sitt regeringsuppdrag om förslag på en struktur för genomförande, uppföljning och inriktning inom funktionshinderområdet (Myndigheten för delaktighet serie A 2016:13, diarienummer 2016/0115) föreslagit att riksdagen slår fast att ansvars- och finansieringsprincipen ska gälla som utgångspunkt för samhällets insatser, innefattande stat, kommun och landsting, i genomförande av funktionshinderspolitiken.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har vikarierande generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Jenny Rehnman och utredare Hans von Axelson (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

Hans von Axelson